

Sygn. akt III U 782/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy E. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania E. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 4 kwietnia 2014 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy E. N. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, poczynwszy od dnia 31 stycznia 2014 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 782/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 lutego 2015 r.

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2014 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy E. N. prawa do emerytury.

Jako podstawę prawną organ rentowy wskazał rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. nie osiągnął 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz nie udowodnił wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Do pracy w szczególnych warunkach Zakład nie przyjął okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 27 grudnia 1982 r. do 31 stycznia 1995 r. (9 lat, 9 miesięcy i 6 dni) w (...) O.. Natomiast do ogólnego stażu pracy nie uwzględniono okresu zatrudnienia za granicą.

Wnioskodawca E. N. w dniu 29 maja 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury.

Na uzasadnienie podał, że spełnia ustawowe przesłanki do nabycia wcześniejszej emerytury, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. posiada wymagany tak ogólny staż pracy, jak i staż pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca wskazał, iż organ rentowy bezzasadnie odmówił mu doliczenia okresu pracy w szczególnych warunkach w (...) w O., gdzie pracował wyłącznie na stanowisku kierowcy ciągnika i kombajnisty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o jego oddalenie.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca nie wykazał 25-letniego stażu ubezpieczeniowego, a jedynie 24 lata 9 miesięcy i 11 dni. Nie udowodnił też 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wskazał, że okresy pracy wykonywanej w warunkach szczególnych może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia.

Wnioskodawca spornego okresu zatrudnienia w (...) O. nie potwierdził świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach, przedłożył jedynie ogólne świadectwo pracy. Stąd organ rentowy odmówił mu uznania okresu 9 lat, 9 miesięcy i 6 dni za pracę w szczególnych warunkach. Natomiast co do ewentualnego uzupełnienia ogólnego stażu ubezpieczeniowego organ rentowy wystąpił do niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej o potwierdzenie przebiegu ubezpieczenia wnioskodawcy na terenie Niemiec.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca E. N. urodzony (...) wystąpił z wnioskiem o emeryturę w dniu 31 stycznia 2014 r., oświadczając, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia przedłożył świadectwa pracy, m. in. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 26 stycznia 2014 r. wystawione przez Spółdzielnię Kółek Rolniczych w S. na potwierdzenie, iż był zatrudniony w tym zakładzie pracy od dnia 1 stycznia 1971 r. do dnia 30 kwietnia 1977 r. oraz że w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku kierowcy ciągnika, zgodnie z wykazem A, Działem VIII poz. 3 będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. Nr 8 poz. 43) oraz wykazie A Działem VIII, poz. 3 pkt 1, stanowiącym załącznik do Uchwały nr 24 Zarządu Krajowego Związku (...), K. i Organizacji Rolniczych z dnia 14 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych

w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu rolnictwa.

Zaskarżoną decyzją z dnia 4 kwietnia 2014 r. ZUS O/R. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury wskazując, że do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił on wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do pracy w szczególnych warunkach uwzględniono mu zatrudnienie w (...) w S. od dnia 1 stycznia 1971 r. do dnia 30 kwietnia 1977 r., łącznie 6 lat, 4 miesiące.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że do stażu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył wnioskodawcy jego zatrudnienia w Zakładach (...)

w O. od dnia 27 grudnia 1982 r. do dnia 31 stycznia 1995 r. tj. 9 lat, 9 miesięcy i 6 dni. W ocenie organu rentowego wnioskodawca nie wykazał czy praca na stanowisku traktorzysty była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zwłaszcza że

w dokumentacji osobowej odnotowano, że był on zatrudniony jako pracownik rolny i pracownik produkcji rolnej.

Z kolei celem zweryfikowania stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy za granicą organ rentowy (ZUS O/O.) wystąpił z wnioskiem (na druku E 207) do niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej. Na datę wydania zaskarżonej decyzji nie uzyskano odpowiedzi z Niemiec.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dnia 31.01.2014r.,
- świadectwo pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dnia 26.01.2014 r.
- decyzja odmowna ZUS/O R. z dnia 4.04.2014 r.
- pismo ZUS O/O. z dnia 4.06.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca E. N. pracę zawodową rozpoczął na stanowisku kierowcy ciągnikowego w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. Filia w C.. Pracował tam od 1 stycznia 1971 r. do 30 kwietnia 1977 r.

Następnie w latach od 27 grudnia 1982 r. do 31 stycznia 1995 r. wnioskodawca był zatrudniony jako traktorzysta i kombajnista w Państwowym Gospodarstwie Rolnym. Swoje obowiązki wykonywał cały czas w Zakładzie Rolnym w S., który był jednym z zakładów rolnych podległych Zakładom (...) w O..

Równocześnie Sąd ustalił, że w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku następowały zmiany własnościowe tego pracodawcy. W miejsce PGR powstał Kombinat (...) w D. Zakłady (...)

w O. Zakład Rolny w S.. Następnie kolejno utworzono: (...) SA w D. Zakłady (...) w O. Zakład Rolny w S. i Przedsiębiorstwo (...) Skarbu Państwa w S. Zakłady (...) w O. Zakład Rolny w S..

Wnioskodawca jako traktorzysta i kombajnista był zaliczony do grupy pracowników tzw. produkcji rolnej. Odrębną grupę stanowili pracownicy produkcji zwierzęcej, grupy remontowo-budowlanej oraz administracji.

Wnioskodawca podejmując zatrudnienie w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. na stanowisku kierowcy ciągnika posiadał już prawo jazdy i faktycznie kierował wyłącznie ciągnikami, a pracę wykonywał w filii - bazie maszynowej w C.. Natomiast w okresie od 31 stycznia do 10 lutego 1984 r. ukończył kurs operatora kombajnów zbożowych i od tego

roku dodatkowo w czasie żniw pracował jako kombajnista. Miał też uprawnienia do obsługi kombajnów do zbioru kukurydzy.

Zatrudniając się w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Zakładzie w S. wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze jako kierowca ciągnika rolniczego, podobnie jak świadkowie S. H. (1) i K. S. (1). Wszyscy jeździli na ciągnikach marki U.. Pracowali przede wszystkim przy pracach polowych tj. przy orce, bronowaniu, sianokosach, żniwach, rozwożeniu nawozów i kiszonek. Zimą traktorzyści przewozili siano i słomę, które były poskładane na polach. Do obór i chlewni stale dowozili też paszę i zielonki.

Traktorzyści przychodzili do pracy codziennie od godziny 7 i formalnie pracowali do godziny 15. Faktycznie w okresie nasilonych prac polowych oraz w zależności od warunków atmosferycznych i rodzaju prac polowych godziny pracy były bardzo ruchome i przekraczały 8 godzin. Ze swojej pracy traktorzyści byli rozliczani na podstawie tzw. „motogodzin”, które były odnotowywane w karcie pracy, wystawianej przez brygadzystę lub dyspozytora. Nie podpisywali listy obecności. Wynagrodzenie płatne około 10-go każdego miesiąca, było liczone według stawki godzinowej, a za nadgodziny wypłacano dodatkowe wynagrodzenie. Traktorzyści stanowili tzw. grupę produkcji rolnej, mieli swojego brygadzystę, który rozdzielał pracę oraz rozliczał ich z wykonanych obowiązków. Zdarzało się, że w zastępstwie obowiązki brygadzysty traktorzystów wykonywał świadek W. J. (1), który pracował jako brygadzysta produkcji zwierzęcej.

Kierowcy ciągników swoje obowiązki wykonywali przede wszystkim w związku z uprawą pola. Użytkowano wówczas około 1000 ha gruntów ornych, których uprawa wymagała stałej pracy kilkudziesięciu robotników, w tym około 30-60 traktorzystów. Zdarzało się też, że traktorzyści z grupy produkcji rolnej byli przydzielani do pracy na rzecz innych grup, w tym grupy produkcji zwierzęcej. Pracowali też przy rozładunku wagonów. Natomiast w grupie remontowo-budowlanej pracowali oddzielnie kierowcy ciągników i maszyn budowlanych. Oprócz stałych pracowników, głównie do prac polowych zatrudniano sezonowych robotników. Zakres i rodzaj prac stałych pracowników był niezależny od przekształceń i zmian własnościowych przedsiębiorstwa. Wnioskodawca, tak jak i świadkowie pracowali wyłącznie na polach, objętych „właściwością” Zakładu Rolnego w S.. Nie wykonywali zleceń rolników indywidualnych, co do zasady nie byli też delegowani do prac na terenach innych Zakładów Rolnych.

Sąd ustalił także, iż zachowały się jedynie fragmenty akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego pracy w Zakładzie Rolnym w S., m. in. karty wynagrodzenia za okres od marca do listopada 1992 r. oraz angaże i umowy o pracę z lat 1989-1992.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- kwestionariusz osobowy,
- odpis Zaświadczenia o ukończeniu kursu kombajnisty z dnia 10.02.1984 r.
- umowy o pracę z dnia 1.09.1989 r., 1.01.1991 r.,
- Informacja z dnia 31.05.1991 r. dot. likwidacji przedsiębiorstwa rolnego,
- świadectwo pracy z dnia 31.01.1995 r.,
- kartoteki płac za okres III-XI 1992 r.

2. zeznania świadków:

- S. H. (e-protokół z dnia 10.09.2014 r. – 20 min.),

- W. J. (e-protokół z dnia 10.09.2014 r. – 32 min.).

- K. S. (e-protokół z dnia 10.09.2014 r. – 40 min.).

3. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 10.09.2014 r. – 51 min.).

Ponadto ustalił Sąd, iż w czasie tego ostatniego zatrudnienia, kiedy stopniowo ograniczono produkcję roślinną i zwierzęcą oraz likwidowano Zakład Rolny w S. wnioskodawca korzystał z urlopów bezpłatnych w okresie: od 1 lipca do 13 października 1991 r., od 27 marca do 30 listopada 1992 r. oraz od 21 czerwca do 19 grudnia 1993 r. i od 1 kwietnia do 31 grudnia 1994 r. Już w ramach tych urlopów oraz później wyjeżdżał on do pracy za granicę, na podstawie skierowania z Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Faktycznie pracował na terenie Niemiec, wykonując prace w gospodarstwie rolnym (...).

Niemiecka instytucja ubezpieczeniowa R. B.-B. potwierdziła wnioskodawcy E. N. 20 miesięcy okresów ubezpieczenia na terenie Niemiec, tj.:

- od 8 stycznia do 7 kwietnia 1996 r.

- od 9 czerwca do 8 września 1997 r.,

- od 3 lipca do 2 października 1998 r.

- od 8 marca do 5 czerwca 1999 r.

- od 2 maja do 1 sierpnia 2000 r.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- świadectwo pracy z dnia 31.01.1995 r.

2. poświadczenie zatrudnienia za granicą k. 21-24,

3. pismo ZUS O/O. z dnia 22.02.2015 r. k. 40

4. zeznania wnioskodawcy (e-protokół z dnia 10.09.2014 r. – 51 min.).

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dowodach zgromadzonych w aktach emerytalnych organu rentowego. Dokumentacja wraz z zeznaniami świadków oraz wnioskodawcy w sposób jednoznaczny potwierdza charakter wykonywanej przez niego pracy w Zakładzie Rolnym w S.. Sąd podzielił w całości zeznania świadków. Opisali oni zakres czynności wykonywanych przez wnioskodawcę oraz charakter jego pracy w spornym okresie. Sąd uwzględnił też zeznania wnioskodawcy, które są spójne z zeznaniami świadków, jak też w pełni potwierdzają okoliczności wynikające z dokumentów, co do charakteru pracy. Dowody te wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych. Wynika z nich, jaką pracę i w jakich warunkach faktycznie wykonywał wnioskodawca. W pełni wiarygodna okazała się też dokumentacja dotycząca okresów ubezpieczenia wnioskodawcy za granicą.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy E. N. jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 60 lat oraz,
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy). Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca ukończył 60 lat oraz nie jest członkiem OFE.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia czy na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca legitymował się 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym oraz czy przepracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze.

Na podstawie zgromadzonego materiału Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym tak stażu ubezpieczeniowego, jak i charakteru zatrudnienia zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd przyjął bowiem, że wnioskodawca wykazał 25 letni okres składkowy i nieskładkowy. Organ rentowy za udowodnione przyjął 24 lata 9 miesięcy i 11 dni. W toku nin. postępowania niemiecka instytucja ubezpieczeniowa dodatkowo potwierdziła okresy ubezpieczenia wnioskodawcy na terenie Niemiec m.in. w okresie:

- od 8 stycznia do 7 kwietnia 1996 r.
- od 9 czerwca do 8 września 1997 r.,
- od 3 lipca do 2 października 1998 r. tj. w wymiarze 9 miesięcy.

Okres tego ubezpieczenia podlega zsumowaniu z polskimi okresami ubezpieczenia, a to zgodnie z art. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE nr L 166/1 z dnia 30 kwietnia 2004 r.) oraz art. 12 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Istota tych przepisów sprowadza się do tego, że koordynacja akceptuje różnice istniejące pomiędzy poszczególnymi systemami i jednocześnie wprowadza instrumenty prawne, które pozwalają na współistnienie tych systemów. Jednym z takich instrumentów jest przewidziana w art. 6 rozporządzenia 883/2004 zasada sumowania okresów ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkania, która ma wpływ zarówno na nabycie prawa do świadczenia, jak i na jego wysokość. W przepisie tym przyjęto bowiem, że o ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, właściwa instytucja Państwa Członkowskiego, której ustawodawstwo uzależnia:

- nabycie, zachowanie, przysługiwanie lub odzyskanie prawa do świadczeń,
- objęcie przez ustawodawstwo, lub
- dostęp do lub zwolnienie z ubezpieczenia obowiązkowego, fakultatywnego

kontynuowanego lub dobrowolnego,

od spełnienia okresów ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania, bierze pod uwagę w niezbędnym zakresie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia, pracy na własny rachunek lub zamieszkania spełnione na podstawie ustawodawstwa każdego innego Państwa Członkowskiego, tak jakby były to okresy spełnione na podstawie stosowanego przez nie ustawodawstwa.

Ponieważ krajowe systemy zabezpieczenia społecznego uzależniają z reguły nabycie i zachowanie prawa do świadczeń od długości okresu ubezpieczenia, mogłyby powstać sytuacje, że pracownik migrujący, mimo że opłacał składki na ubezpieczenie społeczne, mógłby nie uzyskać prawa do świadczeń wskutek braku odpowiedniego stażu wymaganego do przyznania świadczeń, gdyż składki te nie były opłacane na rzecz jednego państwa. Aby umożliwić migrującym pracownikom spełnienie warunków niezbędnych do nabycia prawa do świadczeń, powołane rozporządzenie stanowi, że w celu nabycia, zachowania lub odzyskania prawa do świadczeń właściwa instytucja powinna uwzględnić w koniecznym zakresie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub zamieszkiwania uznane przez ustawodawstwo jakiegokolwiek państwa członkowskiego i traktować je tak, jakby miały one miejsce

w ramach ustawodawstwa stosowanego przez właściwą instytucję. W konsekwencji przyjmuje się, że wszystkie okresy ubezpieczenia zaliczone w innym państwie członkowskim są uznawane za prawomocnie przebyte pod działaniem ustawodawstwa stosowanego przez właściwą instytucję. Zatem na podstawie unijnej techniki uwzględniania zagranicznych okresów ubezpieczenia - zagraniczne okresy ubezpieczenia przebyte w innym państwie członkowskim UE/EFTA mają być traktowane tak jak „własne” okresy ubezpieczenia.

W tym stanie rzeczy Sąd przyjął, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 25 lat, 6 miesięcy i 11 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Ponadto Sąd uznał, że wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych, poza uwzględnionym przez organ rentowy okresem pracy, także w Zakładzie Rolnym w S., podlegającym pod Zakłady (...) w O.. Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody z dokumentów - wystarczy dowody np. z zeznań świadków i stron.

W ocenie Sądu istotę sporu stanowiło ustalenie, iż E. N. pracując na stanowisku kierowcy ciągnikowego i kombajnisty od dnia 27 grudnia 1982 r. do dnia 31 stycznia 1995 r., po odliczeniu urlopów bezpłatnych, przez 9 lat, 9 miesięcy i

6 dni pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Zarówno świadkowie, jak i sam wnioskodawca potwierdzili w swoich zeznaniach fakty zawarte w dokumentach – ogólnym świadectwie pracy z okresu tego zatrudnienia oraz angażach. Wnioskodawca przez niemal cały rok kalendarzowy w każdym roku zatrudnienia w Zakładzie Rolnym wykonywał przede wszystkim prace kierowcy ciągnika, a w okresie żniw także kombajnisty.

Zdaniem Sądu Okręgowego istotny w sprawie okazał się rodzaj pracy faktycznie wykonywanej przez wnioskodawcę, a nie brak stosownego świadectwa pracy czy nazwa stanowiska, które wymieniono w umowach o pracę. Informacja zawarta w tych dokumentach i stwierdzająca, że wnioskodawca był pracownikiem produkcji rolnej czy pracownikiem rolnym odpowiada prawdzie. Niemniej w toku postępowania okazało się, że traktorzyści byli jedną z kategorii pracowników, którzy należeli do tzw. grupy produkcji rolnej. Zapis w umowie o pracę dotyczący powierzenia wnioskodawcy obowiązków pracownika produkcji rolnej nie wyklucza tego, że wnioskodawca czynności przy produkcji rolnej wykonywał jako traktorzysta i kombajnista.

Stanowisko takie znajduje też potwierdzenie w orzeczeniach Sądu Najwyższego (wyroki z dnia 22 stycznia 2008 r. sygn. akt I UK 210/07 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 r. sygn. akt II UK 333/08), który stwierdził, że okres pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. może obejmować również czas krótkotrwałych, ubocznych zajęć. Tym samym nawet sporadyczne wykonywanie prac niezwiązanych z pracą kierowcy ciągnikowego np. przy innych zlecanych robotach nie uniemożliwia ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach „stale i w pełnym wymiarze”. Zadaniem Sądu, było ustalenie czy charakter pracy, jaką wykonywał wnioskodawca, w pełni odpowiada stanowiskom wymienionym w wykazie załączonym do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W rezultacie Sąd uznał, że wnioskodawca w spornym okresie, po odliczeniu urlopu bezpłatnego, wykonywał faktycznie prace kierowcy ciągnika – traktorzysty oraz kombajnisty. Oprócz powołanego wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stanowisko pracy zajmowane przez wnioskodawcę jest także zakwalifikowane do tej kategorii w przepisach resortowych, zawartych w wykazie B dział VIII, poz. 3 pkt 3 załącznika do zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze. Wymieniono tam prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Wnioskodawca wykazał więc łącznie ponad 16-letni okres pracy w warunkach szczególnych i w rezultacie spełnia wszystkie przesłanki do otrzymania emerytury przewidziane w art. 32 powołanej na wstępie ustawy o emeryturach i rentach z FUS i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury od daty złożenia wniosku emerytalnego, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie

ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i ich ocena oraz uzyskanie potwierdzenia ubezpieczenia z niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.